

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІ ЖАҢЫНДАҒЫ
ОРТАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯЛАР ҚЫЗМЕТІ

РЕФЕРЕНДУМ. КОНСТИТУЦИЯҒА ЕҢГІЗІЛЕТІН ТҮЗЕТУЛЕР ТУРАЛЫ НЕ БІЛУ ҚАЖЕТ

ҚР Әділет министрлігі

Президенттің ағымдағы жылғы 16 наурыздағы Жолдауын іске асыру

Жұмыс тобы Конституцияға түзетулер жобасын
әзірледі

Конституциялық, Кеңес ағымдағы жылғы 4 мамырда
түзетулер жобасы бойынша оң қорытынды берді

Мемлекет басшысы респубикалық референдум
өткізу туралы шешім қабылдады

«Респубикалық референдум туралы»
Конституциялық заңға сәйкес Президент а.ж.
5 мамырда а.ж. 5 маусымда респубикалық
референдум өткізу туралы жарлық шығарды

ҚАЗАҚСТАНДЫҢ НАЦИОНАЛЫҚ ОРГАНЫ, АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОРГАНЫ, АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОРГАН	ДЕПОЛАТ	СЛУЖБА ЦЕНТРАЛЬНЫХ ИМПЕРИАЛЬНЫХ ТУРДЕДЕ ПОСТАВИЛЫСТАСЫ	ДЕПОЛАТ	ОДАСЫН СОСТАВЛЯУЩАСЫ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО	ДЕПОЛАТ, АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОРГАН	ОДАСЫН СОСТАВЛЯУЩАСЫ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО	ДЕПОЛАТ, АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОРГАН	ДЕПОЛАТЫНЫҢ ГЕНЕРАЛЫКАЛЫҚ ОРГАНЫ, АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОРГАН	ДЕПОЛАТ	СЛУЖБА ЦЕНТРАЛЬНЫХ ИМПЕРИАЛЬНЫХ ТУРДЕДЕ ПОСТАВИЛЫСТАСЫ									
СЛУЖБА ЦЕНТРАЛЬНЫХ ИМПЕРИАЛЬНЫХ ТУРДЕДЕ ПОСТАВИЛЫСТАСЫ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	ДЕПОЛАТ	СЛУЖБА ЦЕНТРАЛЬНЫХ ИМПЕРИАЛЬНЫХ ТУРДЕДЕ ПОСТАВИЛЫСТАСЫ

Референдум

Референдумға 1 мәселе – Конституцияға түзетулерді қабылдау мәселесі шығарылады.

- Референдумға елдің кәмелетке толған азаматтары қатыса алады. Орталық сайлау комиссиясы референдумға қатысуға құқығы бар адамдардың тізімінде калыптастыруды.

2022 жылғы
5 маусым

Егер 11 қаладағы халықтың көпшілігі «жақтап» дауыс берсе, онда түзетулер қабылданды деп есептеледі.

- «Республикалық референдум туралы» Конституциялық заңға сәйкес Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар, егер олар үшін облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың көміндегі үштен екіншінде дауыс беруге қатысқан азаматтардың жартысынан астамы жақтап дауыс берсе, қабылданды деп есептеледі.

Егер бұл көрсеткішке қол жеткізілмесе, онда түзетулер қабылданбаған болып саналады.

- Конституцияға түзетулердің қабылдау толығымен халыққа байланысты.

Конституцияға енгізілетін түзетулердің негізгі бағыттары

Тұзетулердің 12 бағыты

1. Президенттің лауазымына байланысты шектеулер
  2. Тұнғыш Президент мәртебесіне байланысты барлық нормаларды алып тастау
  3. Жерді, оның қойнауын, суды, өсімдіктер мен жануарлар дүниесін, басқа да табиғи ресурстарды халық меншігі деп жариялау
  4. Кейбір адамдардың лауазымда болуына байланысты шектеулер
  5. Өлім жазасын жою
  6. Мәжіліс алдында жылына екі рет республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есеп беретін Жоғары аудиторлық палата құру
  7. Құқық қорғау институттарын күшету
  8. Конституциялық Сотты құру
  9. Парламенттің қалыптасу моделін және жалпы сайлау жүйесін өзгерту
  10. Зандарды қабылдау жүйесін өзгерту
  11. Мәжбүрлі еңбекті қолдану мүмкіндігі
  12. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың әкімдерін тағайындау тәртібін өзгерту

Нақтылауды қажет ететін түзетулер

Конституциялық Сотты құру

- Адам құқықтары жөніндегі үәкілге, Бас прокурорға және ең бастысы азаматтарға Конституциялық Сотқа жүгінүү құқығын беру.
- Кез келген нормативтік құқықтық акт Конституцияға сәйкестігі түрткесінан қаралуы мүмкін.

Парламенттің қалыптасу моделін және жалпы сайлау жүйесін өзгерту

- Президенттің Сенаттаға квотасын 15-тен 10 депутатқа дейін қысқарту, оның 5-і Қазақстан халқы Ассамблеясы ұсынады.
- Қазақстан халқы Ассамблеясының Мажілістегі квотасын – 9 депутаттық мандатты алып тастау, яғни Мажілісте 98 депутат болады.
- Депутаттар аралас жүйе бойынша сайланатын болады.

Заңдарды қабылдау жүйесін өзгерту

- Заңдарды қабылдауды Мажілістің құзыретіне беру.
- Сенатқа қабылданған заңдарды мақұлдау немесе мақұлдамау құқығын беру.
- Конституциялық заңдарды Мажіліс пен Сенат бірлесіп қабылдайды.

Конституциялық Сотты құру	Адам құқықтары жөніндегі үәкілге, Бас прокурорға және ең бастысы азаматтарға Конституциялық Сотқа жүгінүү құқығын беру.	Парламенттің қалыптасу модельні және жалпы сайлау жүйесін өзгерту	Заңдарды қабылдау жүйесін өзгерту
Сайлау жүйесін өзгерту	Президенттің Сенаттаға квотасын 15-тен 10 депутатқа дейін қысқарту, оның 5-і Қазақстан халқы Ассамблеясы ұсынады.	Мажілістегі квотасын – 9 депутаттық мандатты алып тастау, яғни Мажілісте 98 депутат болады.	Заңдарды қабылдауды Мажілістің құзыретіне беру.

Нақтылауды қажет ететін түзетулер

**Әкімшілік құқық
бұзушылық туралы
соттардың шешімдері
бойынша мәжбүрлі еңбекті
қолдану мүмкіндігі**

- Бұгінде мәжбүрлі еңбек, яғни қоғамдық жұмыстар қылмыстық құқық бұзушылықтар үшін жаза ретінде қолданылады.
- Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, ұсақ әкімшілік құқық бұзушылықтар да қоғамдық жұмыстармен жазалануы мүмкін.

**Облыстардың,
республикалық маңызы
бар қалалардың және
астананың әкімдерін
тағайындау тәртібін өзгерту**

- Өткен жылды ауылдар мен кенттер әкімдерін сайлау өткізілді, 2025 жылдан бастап облыстық маңызы бар аудандар мен қалалар әкімдерін сайлау өткізіледі.
- Облыс деңгейінде әкімдердің кандидатураларын мәслихаттармен келісу ұсынылады.